

אמר רבי יוחנן: דברי הכל היא, משום שבועת תקנה. – על דעתיה דרבי יוחנן – ניהא נשבעין לגזברין; ואם לאו – נשבעין לבני העיר, ובני העיר שוקלין תחתיהן, הדא היא דרבי שמעון! – עוד היא משם שבועת תקנה. אף על פי שקיבלו בני העיר לשלם, אין התקדש יוצא בלא שבועה.

אור לישירים

והוא אשגרה בטעות מלעיל) – זאת היא (השיטה) של רבי שמעון! (השבועה שנשבעים השליחים לבני העיר היא שבועה מן התורה, ואינה שבועה שתיקנו חכמים כדי שלא יבואו בני אדם לזלזל בקודשים, שהרי אינם נשבעים לגזברים, ולכן הדין הזה ששינונו במשנה כדעתו של רבי שמעון הוא, ואינו דברי הכל. ואם כן, גם הדין ששינונו במשנה, שהשליחים נשבעים שבועת השומרים לגזברים אם נתרמה התרומה, כדעתו של רבי שמעון הוא, ואינו דברי הכל, שלא כדברי רבי יוחנן!)

ומתרצים: **עוד היא משם שבועת תקנה** (המילים האלו ישנן בכתב יד הבבלי ובכתב יד שקלים, אך אינן ב"שרידי הירושלמי" ובספר "וזההיר". גם תלמיד רשב"ש ורבנו משולם גרסו את המילים האלו. במסירה שלפנינו נמחקו המילים 'עוד היא' על ידי מגיה) – גם הדין ששינונו במשנה, שהשליחים נשבעים שבועת השומרים לבני העיר אם לא נתרמה התרומה, הוא משום שבועת תקנה, שאף השבועה הזו היא שבועה שתיקנו חכמים, כמבואר להלן. **אף על פי שקיבלו** (ב"שרידי הירושלמי", בספר "וזההיר" ובנוסח הבבלי של מסכת שקלים נוסף: 'עליהן') **בני העיר לשלם, אין התקדש יוצא בלא שבועה** – אף כשבני העיר התחייבו מלכתחילה לשקול שקלים אחרים אם השקלים ייגנבו או יאבדו, ונפטרו השליחים מלהישבע שבועה מן התורה אף לדעתו של רבי שמעון, תיקנו חכמים שהשליחים נשבעים לבני העיר אם לא נתרמה התרומה, ואין השליחים נפטרים מלשלם להקדש בלא שבועה, כדי שלא יבואו לזלזל בהקדש. ולכן גם הדין הזה ששינונו במשנה דברי הכל הוא (משמעה של הלשון "אין התקדש יוצא בלא שבועה" (אין פטורים מלשלם להקדש בלא שבועה) הוא כמשמעה של הלשון "שומר חנם נשבע ויוצא" (נשבע ופטור מלשלם לבעלים)).

במסירה שלפנינו נוסף על הגיליון על ידי מגיה: "אלא לרבי אלעזר, גזברין מאי עבידתיהו? – נשבעין לבני העיר במעמד גזברין, כי היכי דלא ליחשדינהו, אי נמי דלא נשוו להו פושעים", והוא נמצא בדפוס ונציה הבבלי בלבד. הוספה זו היא בלשון בבלי, והיא בחלקה על פי הבבלי בבא מציעא נחא, (הובא לעיל).

לפי הוספה זו, הירושלמי מציע קושיה על רבי אלעזר, כשהחלק

עליהם שבועה מן התורה (משנה שבועות ו,ה), שאם אמר "הרי עלי עולה" והפריש בהמה לנדרו והפקידה אצל חברו, וחבירו טוען שנאבדה ממנו, נשבע חברו עליה שבועת השומרים מן התורה. וכיוון שגם שקלים חייבים המפרישים אותם באחריותם, לכן בני העיר ששילחו את שקליהם ונגנבו או שאבדו, חייבים עליהם השליחים שבועה מן התורה לדעת רבי שמעון. ואם נתרמה התרומה – נשבעים השליחים לגזברים, כיוון שהגזברים הם כעין אפוטרופוסים של בני העיר.

ומציעים דעה מנוגדת: **אמר רבי יוחנן** (גדול אמוראי ארץ ישראל בדור השני): **דברי הכל היא** – המשנה שאמרה, שהשליחים נשבעים שבועת השומרים לגזברים אם נתרמה התרומה, דברי הכל היא, שאף חכמים, החלוקים על רבי שמעון וסוברים שקודשים הם ברשות הקדש ואין חייבים עליהם שבועה מן התורה, מודים בזה, **משום שבועת תקנה** – אף על פי שאין חייבים עליהם שבועה מן התורה, תקנת חכמים היא שנשבעים עליהם, כדי שלא יבואו בני אדם לזלזל בקודשים ולא לשומרם כראוי. ואף השבועה שנשבעים השליחים לגזברים אם נתרמה התרומה היא שבועה שתיקנו חכמים כדי שלא יבואו בני אדם לזלזל בקודשים, ואינה שבועה מן התורה.

ומציעים קושיה (על רבי יוחנן): **על דעתיה דרבי יוחנן** – לדעתו של רבי יוחנן, – **ניהא** – נוח (מובן הדבר), **"נשבעין לגזברין"** – הדין ששינונו במשנה, שהשליחים נשבעים שבועת השומרים לגזברים אם נתרמה התרומה, דברי הכל הוא, שהשבועה שנשבעים השליחים לגזברים היא שבועה שתיקנו חכמים כדי שלא יבואו בני אדם לזלזל בקודשים, ואינה שבועה מן התורה; **"ואם לאו – נשבעין לבני העיר, ובני העיר שוקלין תחתיהן"** (המילים 'לגזברין'; ואם לאו – נשבעין' נוספו במסירה שלפנינו על ידי מגיה, אך אינן לא ב"שרידי הירושלמי" ובספר "וזההיר" ולא בכתב יד הבבלי ובכתב יד שקלים. גם תלמיד רשב"ש ורבנו משולם גרסו: '...נשבעין לגזברין'; אלא "נשבעין לבני העיר...") – אבל הדין ששינונו במשנה, שהשליחים נשבעים שבועת השומרים לבני העיר אם לא נתרמה התרומה, **הדא היא דרבי שמעון!** (ב"שרידי הירושלמי" נוסף: 'דרבי שמעון אמר'.